

[Ingerlise Koefoed]

har dog nogle forpligtelser, ethvert menneske har krav på en vis arbejdsro, og arbejdsro får man ikke, hvis man ikke kan producere og sælge mere, end at man kun kan skaffe sig en lav indkomst.

Så kan man tage et erhvervsarbejde, vil fremskridtspartiet sige, og lave kunst i sin fritid. Det er der mange kunstnere der må gøre. Bliver de arbejdsløse, har de hidtil ikke kunnet få arbejdsløshedsunderstøttelse, hvis de ikke fraskrev sig retten til overhovedet at lave kunst, så kunstnere har i hvert fald ikke bedre arbejds- og levevilkår gennemsnitligt end andre arbejdere i dette land.

Så siger fremskridtspartiet, at jeg er den, der bedst har forstået fremskridtspartiets forslag, og det takker jeg for, men jeg vil også gøre opmærksom på, at jeg sagde, at når det kommer til indholdet, fortolkningen af ophavsretten, holder vores enighed nok brat op. Det er jo rigtigt, at teknologien og teknikken har udviklet sig, så det er blevet vanskeligt at klare ophavsretten, og det er jo det, der har gjort, at man har siddet og siddet og siddet og arbejdet med at finde på regler. For min skyld må man finde, hvilke regler man vil. Jeg kunne meget godt tænke mig, at man måske kunne finde frem til nogle frikøbsordninger på et eller andet tidspunkt, men det skulle være dyre frikøbsordninger, det skulle være frikøbsordninger, der sikrede kunstnerne, at de fik det ud af det arbejde, de stillede til rådighed, som de havde krav på, og som de kunne leve af.

Hvor lang eller hvor kort tid der så går med at lave et kunstværk, synes jeg er en meget absurd og underlig diskussion. Hvis hr. Glistrup tænker på sin bornholmske barndom, vil han måske kunne huske, at der i Gudhjem var to kunstnere, der hed Høst og Lergaard. Lergaard malede seks billeder om året. Det var, hvad han kunne overkomme. Høst har sikkert kunnet male flere. Begge har vel i begyndelsen haft svært ved at sælge. Lergaard havde svært ved at leve af sine seks billeder, men han kunne kun male seks, og han kunne ikke lave andet ved siden af, hvis han skulle nå at male de seks billeder. Det absurde i denne sag har ikke så meget med ophavsretten at gøre, men det har med det at gøre, at både Høst og Lergaard – og Høst havde andre gode indtægtsmuligheder, bl.a. en rig kone – har måttet sælge deres værker billigt fra begyndelsen. Lergaards og Høsts

billeder blev senere solgt til høje priser. Hvem fik noget ud af det? Gjorde Lergaard? Gjorde Høst? Har Lergaards enke fået noget ud af, at hans billeder er blevet så meget mere værd? Nej. Se, det kunne man have brug for en ordning af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en videofond.

Af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) m.fl.
(Fremsat 3/2 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

SFs forslag om oprettelse af en videofond bygger på et flertal i mediekommissionen, som i en nys udkommen betænkning har stillet forslag om oprettelse af en sådan fond.

Jeg vil sige om den reelle baggrund for forslaget, at jeg synes, der er al mulig grund til at være opmærksom på den udvikling, der sker på videoområdet. Video er ved at blive hvermands eje, langsomt, men temmelig sikkert, ser det ud til, og jeg synes, der er al mulig grund til at beskæftige sig med det, prøve at se på udbuddet, prøve at finde ud af, i hvilken retning udviklingen går, og jeg vil i den forbindelse nævne, at ikke mindst spørgsmålet om børnenes vilkår, børnenes forhold til video, børnenes påvirkning af vi-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

deo eller rettere videos påvirkning af børnene absolut er emner, som jeg mener man både bør og skal interessere sig for.

Spørgsmålet er så: hvad kan vi gøre ved det? Skal det offentlige gå ind og etablere en sådan fond for at styrke produktionen af danske kvalitetsfilm, vel både for børn og for voksne, eller skal man lade udviklingen løbe? Det er jo det, der også har delt mediekommissionen i et flertal og et mindretal.

Med hensyn til det aktuelle forslag fra SF vil jeg sige, at regeringen har tre indvendinger mod det.

Den første er – ikke overraskende – økonomien. Det havde forslagsstillerne sikkert også regnet med. Selv en bevilling på 15 mill. kr., som i den store sammenhæng selvfølgelig ikke er noget, der vælter staten eller forøger underskuddet så drastisk, at det bliver uoverskueligt, vil det være et problem at få igennem til en sådan fond. Jeg skal også erindre om, at den oprindelige tanke vel engang var, at hvis man fik indført en afgift på video, kunne man bruge disse penge til en sådan fond. Det blev ikke til noget, da man sidste sommer beskæftigede sig med spørgsmålet i folketinget. Dette er altså nye penge, der skal tages ind.

Ud over de økonomiske problemer, som dette forslag rejser, og som er en af grundene til, at jeg må afvise det, er der spørgsmålet: hvad kan man så i øvrigt gøre? Og her mener jeg faktisk, at en hel del af det formål, som jeg er enig i, kan opfyldes inden for gældende lovgivning, bl.a. filmloven, som folketinget vedtog i sommer, idet der også her er nævnt, at videoproduktion kan komme ind i de ordninger, som filmloven skabte, og de økonomiske muligheder, der blev skabt dér. Det synes jeg også er vigtigt.

Den tredje indvending er også til dels fremført af mindretallet i mediekommissionen, nemlig den, at udviklingen er i gang, og at den løber stærkt. Mit indtryk af udviklingen går i retning af, at udbuddet af videofilm er ved at blive mere nuanceret, og jeg siger: Gud ske lov for det. Det tror jeg alle kan sige. Man har været inde i en periode i starten, hvor der var et meget beskedent udbud af kvalitetsfilm, for ikke at sige, at det var de underlødige film, der klart dominerede markedet. Jeg synes, det ser ud, som om udviklingen nu går i en bedre retning, således at udbuddet bliver betydelig mere varieret, og

derved vil der også være muligheder for på almindelig vis at få det tilgodeset, som ligger bag forslaget, nemlig nogle flere kvalitetsfilm, som man kan bruge.

Der er således fra min side selvfølgelig tale om, at jeg afviser forslaget. Jeg vil gerne understrege, at jeg godt kan forstå de holdninger, der ligger bag det, og ønsket om, at når man ikke går ind med et forbud – hvad jeg også selv er imod – kunne det være en god ting at få et mere varieret udbud; jeg tror altså bare, at man kan opnå dette på en anden måde.

Jeg synes under alle omstændigheder – jfr. mine bemærkninger om børnene i starten – at der i hvert fald er al mulig grund til, at man gør forældre opmærksomme på, at her ligger der et tilbud til deres børn, og at de nok selv bør interessere sig lidt for, hvad det tilbud egentlig indeholder, hvad det er for film, børnene låner med hjem, og hvad de måske bruger eftermiddagstimerne til, når forældrene ikke er hjemme. Det synes jeg der er al mulig grund til at gøre forældrene opmærksomme på. Så er det naturligvis op til forældrene at afgøre, hvad deres børn må bruge deres fritid til. Men at der foreligger et problem, er jeg enig med forslagsstillerne i.

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiet er enig i, at vi skal tage fat på dette, dels fordi området indeholder store problemer, dels fordi området, vi har med at gøre, indeholder en masse gode og meget spændende muligheder. Det, det drejer sig om, er at øge mulighederne, de gode muligheder, og dæmme op for nogle af de problemer, som ligger og venter på os omkring hjørnet, hvis vi ikke gør noget ved det.

Vi bør, synes jeg nok, rette en tak til mediekommissionen for de mange gode betænkninger, vi har fået. Dette er en af dem. Vi har fået gennemarbejdet et vigtigt område og har dermed fået et godt grundlag for at arbejde videre med sagen.

Jeg er stort set enig i det, der ligger i forslaget her, og altså også enig i synspunktet om, at hvis ikke vi gør noget, bliver det junglelovens tilfældigheder, der kommer til at styre udviklingen, og her vil jeg da gerne knytte en kommentar til det, kulturministeren sagde.

Ministeren sagde, at det er et spørgsmål, om vi skal have en fond eller vi skal lade

[Søren Hansen]

udviklingen løbe. Så sad jeg spændt og ventede på, hvilken af de to muligheder man ville vælge. Man valgte så den sidste, den at lade udviklingen løbe – med én undtagelse: man henviste til, at der var nogle muligheder for at trække på filmfonden. Jeg synes, det er en meget dårlig idé. Den filmfond er så beskeden, at der ikke er mulighed for at løse de opgaver, som vi skal klare på filmområdet; så det eneste forslag, der altså var, til at undgå, at udviklingen bare skulle løbe, er ikke nogen farbar vej.

Jeg synes, dette er et område, hvor samfundet har både interesse og ansvar. Derfor bør vi gå ind konstruktivt, som det er foreslået.

Der er tale om et område, som – det har også andre været inde på – i meget vid udstrækning domineres af udenlandske og danske sekundavarer. Alene af den grund – men også af de øvrige – er der behov for, at vi sætter ind for at stimulere de gode muligheder, der ligger i det. Der foreligger forslag til både produktionssiden og distributionssiden. Jeg synes, begge dele er vigtige og bør nævnes.

Bibliotekernes engagement og muligheden, vi har for gennem bibliotekerne at få klaret distributionssiden på en bedre facon end den nuværende, synes jeg der er grund til at hæfte sig ved. Også den mulighed, der ligger her for at få Danmarks Radios udsendelser på videobånd, er værd at hæfte sig ved; det vil give en lang række muligheder, som vi ikke har i dag.

Forslaget her er også udtryk for en måde at angribe problemerne på, der er væsentlig mere konstruktiv end de måder, der har været fremme de sidste gange, vi har haft video til behandling her i folketinget. Da har det været kristeligt folkeparti, der har stillet forslag, og da har det været forbudstanken, der har skullet styre tingene. Jeg er ikke enig i, at forbud er nogen idé, dels fordi det ikke kan administreres, dels fordi det under ingen omstændigheder vil kunne overholdes. Forbudstanken er ikke nogen løsning, heller ikke på dette område.

Til gengæld har vi altså nogle muligheder for at få nogle konstruktive løsninger på området her, som vi meget gerne vil være med til at støtte. Vi vil i udvalget se nærmere på en række af de detaljer, der er tale om, også på det område, som vi lige drøftede for et

øjeblik siden, nemlig hele ophavsretsproblemet, som jo også indgår i denne sag. Det vil vi være med til at se nærmere på. Kan der findes nogle relationer over til filmområdet – hvad der sikkert kan – vil vi også gerne være med til det, men ikke på en sådan måde, at dansk films i forvejen alt for små muligheder forringes.

Flemming Jensen (KF):

Det er jo helt naturligt, at mediekommissionens arbejde må sætte sig sine spor her i tinget. Dette er et af forslagene, som viser det. Det er helt klart, at man umiddelbart må se med sympati på, at man søger dansk video fremmet, ikke blot – vil jeg gerne understrege – i den negative betydning for at modvirke udenlandsk dominans, men også positivt, dvs. for at give danske borgere en større valgmulighed på dansk.

Ministeren har allerede peget på, at der i dag findes andre muligheder end dem, forslagsstillerne har nævnt. Ja, forslagsstillerne nævner jo da for øvrigt også selv filmloven, men finder åbenbart, at der skal yderligere foranstaltninger til.

Jeg vil sige meget klart, at i det konservative folkeparti finder vi ikke, at det er rimeligt i dag at starte nye udgiftkrævende foranstaltninger i – som forslagsstillerne nævner det – »i første omgang« en treårig forsøgsperiode med 15 mill. kr. til rådighed pro anno.

Det kan ikke nægtes, at sådanne forsøg har en tilbøjelighed til at blive permanente og uundværlige. Det kan vist heller ikke nægtes, at sådanne beløb har en tilbøjelighed til at få vokseværk. Måske kan man også blive en kende nervøs ved de slet skjulte tanker i bemærkningerne. Jeg vil gerne sige det klart: den kendsgerning, at noget er udenlandsk produceret, er vel ikke i sig selv noget odiøst, lige så lidt som begrebet »kommerciel« virker skræmmende på mig.

Med disse bemærkninger skal jeg på den konservative folketingsgruppes vegne afvise forslaget.

Anders Poulsen (V):

Hele videoområdet er jo meget dagsaktuelt for vel alle danske hjem. I hvert fald i alle danske hjem med halvvoksne eller sådan næsten voksne børn hører man om video til daglig.

[Anders Poulsen]

Nu tror jeg, det er rigtigt at sige, at den fremtidige udvikling på netop det område vel nok afhænger en hel del af, hvornår der bliver skabt klarhed over muligheden for at se et dansk TV-2, så alene af den grund kunne der sådan set være det at sige til det: tag det nu lige lidt roligt!

Men så synes jeg i øvrigt, jeg godt vil sige, at videobetænkningen giver en tiltrængt, meget god klarlægning af hele dette store område. Jeg synes også, der er grund til at sige, at i betænkningen er der jo peget på nogle risici, ligesom der også er trukket nogle positive sider frem af dette, og det er heldigt, at det er tilfældet, for selv om jeg på venstres vegne må afvise, at vi går ind i etablering af en videofond og de udgiftkrævende foranstaltninger, der er forbundet med det, synes jeg, der kan være grund til at understrege, at vi her er på et område, vi skal interessere os meget for i tiden fremover. Der er vel også grund til at sige, at det heldigvis er sådan, at der også er mulighed for at fremme bl.a. danske produktioner på dette område. Ministeren har nævnt filmloven, og der kunne nævnes lignende muligheder på forsknings- og undervisningsområdet osv.

Jeg vil gentage: fra venstres side mener vi, at vi her beskæftiger os med et område, vi absolut bør interessere os for også fremover, men vi må afvise at gå ind i en konstruktion af det, som beslutningsforslaget her har taget fra betænkningen. Vi må altså afvise en etablering af videofonden.

Ingerlise Koefoed (SF):

Det, som dette forslag fra SF drejer sig om, er, som det også er blevet sagt af nogle af de tidligere ordførere, at forpligte det offentlige til at sikre et kulturpolitisk, kvalitetsbetonet alternativ inden for videogrammer for børn og voksne, at åbne muligheder for at bruge video i mange forskellige sammenhænge og at få taget hul på en meget vigtig dansk forskning af video, ikke mindst af emnet »video og børn«, som jo af gode grunde optager mange mennesker. Hvad betyder megen video- og TV-kiggen for børnenes udvikling, og hvilken opfattelse af sig selv, den voksne verden og det omgivende samfund får børn af de gru-, volds- og pornovideogrammer, som mange af dem har mulighed for at komme i kontakt med?

Udviklingen inden for video er jo gået utrolig hurtigt. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at der i 1981 var 75.000 videoapparater i hjemmene, i 1983 vil der være omkring 100.000, og i 1984 regner man med 120.000. Der er selvfølgelig ikke i sig selv noget ondt i, at mennesker er interesseret i at udnytte de muligheder, som den nye teknik indeholder, og der er da heller ikke noget mærkeligt i, at mange mennesker i en tid, hvor det for eksempel kniber med penge til at gå i biografen og i teatret, og hvor det omgivende miljø tit bliver mere og mere oplevelsesfattigt, bruger en del tid til at sidde hjemme og se på video. Det, der kan være bekymrende ud over de økonomiske og de miljømæssige problemer, som jeg har nævnt, og som jo skabes af samfundet, er, at mennesker alene skal være henvist til de videogrammer, som kan lejes eller købes, idet de, som det også allerede er blevet sagt, er af meget blandet kvalitet, og det, der ligger bag udvalget, alene er spørgsmålet, om der kan tjenes penge på det eller ej.

Men det er også sikkert, at der vil være en række problemer af produktionsmæssig, distributionsmæssig og ophavsretsmæssig karakter ved et offentligt støttet alternativ til den kommercielle produktion og distribution, og disse problemer bør vi altså omgående tage fat på at løse. Og de kan løses, hvis der stilles penge til rådighed for en videofond af den art, som vi foreslår, stærkt inspireret af mediekommissionens forslag på det samme område.

Vi ønsker altså en alternativ dansk video-produktion og -distribution, ligesom vi på de andre kulturpolitiske områder, bøger, musik, teater og film, ønsker, at staten og kommunerne skal støtte alternativer til kulturindustrien. Vi forestiller os, at produktionen bl.a. kan finde sted i filminstituttets og statens filmcentrals regie, og at der også i den kan indgå kvalitetsvideo fra udlandet forsynet med dansk tekst, skreven eller talt. Distributionen bør foregå gennem biblioteker, skoler, videoværksteder og medborgerhuse, og der bør i øvrigt gives støtte til oprettelse af mange videoværksteder, hvor børn og voksne selv kan arbejde med videogrammer og lære både teknikken og mulighederne for at lave sande eller fordrejede fremstillinger af virkeligheden via video at kende.

[Ingerlise Koefoed]

Mediekommissionen har jo snart arbejdet længe. En af dens delbetænkninger handler om video. Jeg ved ikke, hvor mange af folketingets medlemmer der har set den betænkning, hvor mange der har læst den, hvor mange der har gjort sig nogle forestillinger om det, der står i den, og om muligheden for at realisere nogle af dens forslag. Men hvor man kommer på kurser, på seminarer og ud blandt sine egne, bliver man spurgt om lovgivernes ideer og alternativer på disse områder, og man bliver dem desværre ofte svar skyldig. Det, som folketinget behandler i dag, er altså et forsøg på at forpligte også lovgiverne til at tage stilling til videos muligheder og umuligheder, og de sidste er der ærligt talt mange af i øjeblikket.

Poulsgaard (FP):

Jeg har egentlig sådan et skjult kærlighedsforhold til SF, for på én måde beundrer jeg jer fantastisk meget. I er jo knusende dygtige på én måde, I forstår simpelt hen at sælge alt: det skal man have, og det skal vi have. Hvor pengene skal komme fra, glemmer man at fortælle.

Men en af de bedste taler i denne henseende var vel ligegodt den, fru Ingerlise Koefoed holdt her for et øjeblik siden, hvor hun præsterede det kunststykke at sige: krisen, den kradser – sådan sagde hun ikke, men det var det, der lå i det – og så har folk ikke råd til at gå i teatret, de har ikke råd til at gå i biografen, de har ikke råd til at gå ud, men den befolkning, der ikke har råd til at gå ud, havde så sandelig råd til at købe video. Det synes jeg godt nok er lidt af et kunststykke, som jeg i hvert fald ikke kan gøre efter sådan lige med det samme, og jeg prøver heller ikke på det. Jeg tror nu, at fru Ingerlise Koefoed skulle lære sig lidt fra den nye betænkning fra socialforskningsinstituttet, der viser, at krisen kradser, men det er ikke fru Ingerlise Koefoeds partifæller, den kradser i, det er de små landmænd og andre. Det tror jeg nu hun skulle tage at læse.

Men så fik hun også sagt en hel masse andet, og det er jo det, der er SFs egentlige ærinde. Derfor må jeg selvfølgelig tage afstand fra dette forslag. Hun fik jo sagt, at det var biblioteker og medborgerhuse, der skulle distribuere den videohaløj, vi skal have.

Jeg vil gerne sige til kulturministeren, at jeg var glad for meget af det, hun sagde, og jeg var specielt glad for det, hun sagde om børnene, for vi skal ikke ud i en sag barn og barn imellem på videoområdet, så derfor var jeg i hvert fald glad for det.

Jeg synes også, at hr. Søren Hansen er lidt fantastisk. Så dygtig som fru Ingerlise Koefoed er han ikke, men han startede med at sige: vi skulle styre udviklingen. Det var det første, vi fik at vide, og så var der noget med sekundavarer, det skulle vi i hvert fald ikke have. Nu kan vi jo diskutere, hvad sekundavarer er. Jeg tror, hr. Søren Hansen siger, at »Dallas« er sekundavarer, jeg synes, at »Dallas« er førsteklases varer, så det er lidt svært at diskutere det. Men så kom han med, at vi har kun diskuteret det, når kristeligt folkeparti har fremsat forslag, og så var det forbudstanken, der var enerådende. Når han startede med at sige, at vi skal styre udviklingen og det ikke vil være ensbetydende med forbud på en lang række områder, kan jeg ikke rigtig finde ud af det, men det er måske mig, der ikke har forstået det rigtigt. Jeg tror nu nok, jeg har forstået det rigtigt, og den socialdemokratiske kulturpolitik har jeg ikke ret meget fidus til, for det er jo nemlig forbud og forbud og forbud.

Jeg er i den situation, at jeg knap nok ved, om jeg kan tale på mit partis vegne, om jeg er ordfører for et mindretal eller et flertal. Jeg har en fornemmelse af, at flertallet absolut vil afvise forslaget og sige, at der skal være frit spillerum, men det er jeg altså ikke helt enig med jer i. Jeg mener, at vi skal passe på over for børn specielt med alle de volds- og pornofilm, så dér vil jeg i hvert fald godt være med, men som sagt ved jeg ikke rigtig, om jeg taler på partiets vegne eller kun for et mindretal.

Kruse Rasmussen (CD):

Centrum-demokraterne ser med stor positivitet på forslaget fra SF. Vi ser meget gerne, at udbuddet af danske videogrammer forøges både for børn og for voksne. Desværre er der – som ministeren også bemærker – nogle økonomiske forudsætninger, som vi ikke kan se bort fra, og derfor må vi desværre afvise forslaget. Vi ville gerne støtte, at også videoproduktionen tilgodeses inden for den bestående lovgivning, og det tror vi også at der er mulighed for.

[Kruse Rasmussen]

Fru Ingerlise Koefoeds bemærkninger om et udbud fra biblioteksvæsenets side kan vi også godt støtte. Jeg ser gerne en forsøgsordning, hvor man f.eks. havde nogle sprogprogrammer. Man kunne jo starte med de nordiske sprog, som man kunne låne på bibliotekerne og se, hvordan den slags ting ville løbe af stabelen.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hr. Poulsgaard kunne ikke rigtig finde ud af, om han talte på et mindretals – måske et mindretal bestående af egne vegne – eller på et flertals vegne i sin gruppe. Det ville da egentlig være spændende. Går nu denne uvidenhed om, hvem hr. Poulsgaard taler for, på, om man vil støtte oprettelsen af en fond, eller går den på, om man vil forbyde visse videofilm? Det sidste kan jeg godt tænke mig at der må være flertal for i fremskridtspartiets folketingsgruppe. Det ville jo være i rimelig logisk fortsættelse af hr. Poulsgaards anstrengelser for at indføre censur på bibliotekerne. Men som sagt, det ville da interessere mig at vide, om hr. Poulsgaard selv eller et mindretal eller måske et flertal af fremskridtspartiets medlemmer var tilhængere af oprettelsen af en videofond.

Må jeg om selve folketingsbeslutningsforslaget sige, at så vidt jeg kan se, er det formål, man vil opnå, dækket ind af den lov om film, som trådte i kraft i sommeren 1982, og som skal optages til revision senest i folketingsåret 1986–87, for deri står nemlig, at videogrammer falder ind under formålet.

Så er spørgsmålet naturligvis pengene til det, og der er fra ordførerne faldet nogle bemærkninger herom. Jeg har især mærket mig, hvad den socialdemokratiske ordfører sagde: filmfonden er så beskeden, at der ikke kan være tale om, at den kan tage sig af det. Vel, det mente man, dengang socialdemokraterne havde regeringen, og når de penge, der er sat af til støtte for dansk filmkunst og filmkultur, er så beskedne, kunne jeg måske minde den socialdemokratiske ordfører om, at socialdemokraterne først bøjede sig, da det var lykkedes at skabe et flertal uden om socialdemokratiet for at forhøje støtten til filmfonden. Det kunne jo være interessant at vide, om man nu er parat til at gå videre, da man ikke har noget ansvar for den økonomiske udvikling, for så kunne vi da godt overveje, om ikke vi burde forhøje de ca. 25 mill. kr.,

der blev afsat uden om socialdemokratiet i sin tid, og så kunne de ofre noget mere på videoformål.

Min mening om oprettelsen af endnu en fond under kulturministeriet er, at det er ingen god idé. Jeg tror, vi har rigeligt med fonde og selvstændige bestyrelser, og hvad ved jeg, rundt omkring, og når vi tilmed har filmfonden, der har dette med video som område, ville det være forkert at oprette en konkurrerende fond.

Men vi kunne da godt se på, om der skulle rettes i filmloven. Det kan jo være, at socialdemokraterne er nemmere at få i tale nu, og så kunne vi da rette op på loven om filmstøtte. Jeg går ud fra, at man så samtidig fra socialdemokratiets side er parat til at skaffe udvej på finansloven for det, at det ikke bare er den slags uansvarligt overbud, som socialdemokratiet i de foregående år, da det selv havde regeringen, så skarpt kritiserede – og med rette.

Men som sagt er jeg interesseret i, at vi får en videoproduktion. Jeg mener, at vi skal kigge på, om vi ikke kan klare det gennem den eksisterende filmfond, og jeg vil gerne undersøge, om der kunne blive tale om at bruge lidt flere penge på det. Forslagsstillerne forestiller sig jo ikke de helt store beløb.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Hr. Bernhard Baunsgaard vil jo gerne slå sig til ridder som frisindets nr. 1 herinde i folketinget. Rækker hr. Bernhard Baunsgaards frisind så langt, at man skal have lov til at producere, hvad det skal være af pornografi og voldsscener, som man kan sælge eller leje ud til børn? Det vil jeg gerne have svar på.

Jeg var lidt i tvivl, men jeg ved da, at jeg tilhører et frihedselskende parti modsat de andre partier, der har forbud og forbud. Men i dette tilfælde er jeg ikke sikker på, at der ikke er et flertal i min folketingsgruppe, der vil sige: ja men der skal være frit slag over det hele. Det, jeg forsøgte at understrege, var, at jeg ønsker ikke, at de volds- og pornografiske scener bliver fuldstændig frie. Der er jeg parat til at gå ind med forbudstanken.

Og så vil jeg altså ikke indføre censur på biblioteket andet end den censur, at det er kommunalbestyrelsen, der skal bestemme,

[Poulsgaard]

hvad der står på bibliotekshylderne. Men det kan man selvfølgelig godt kalde censur, hvis man er i det humor.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg ved ikke, hvordan man ellers skulle definere censur. Hvis nogle skal bestemme, hvad andre må, og i dette tilfælde, hvad andre må læse, er det så ikke censur? Det er det da.

Jeg har aldeles ikke noget imod at få lidt konkurrence med hensyn til at forsvare frisindet i dette folketing. Jeg vil snarere sige, at det er desværre alt for let at være nr. 1.

Med hensyn til at indføre forbud her kan jeg da gøre opmærksom på, at det er et flertal i dette folketing, der har sagt, at der er fri produktion, og vi har sagt: det er forældrenes opgave at sørge for, at deres børn ikke køber disse ting. Jeg er enig i, at der er videofilm, som er så usmagelige, at de aldrig burde have været produceret, men at prøve – for nu at tage noget, som hr. Poulsgaard nok er hjemme i – at være sin broders vogter på denne opgave har vi ikke ressourcer til og mulighed for. Det vil kun føre til ulykker, for hvor stopper vi? Skal det være flertallet, der bestemmer, sådan at vi er sikre på, at der aldrig sker fremskridt i denne verden?

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg følte lige trang til at komme med den lille bemærkning i forbindelse med diskussionen om censur på bibliotekerne, at censur på bibliotekerne er indført for længe siden. Det har eksisteret altid. I og med at et hvilket som helst, oven i købet veludbygget, biblioteksvæsen kun køber ca. 1/3 af de titler, der bliver udbudt, må man naturligvis bortcensurere nogle, som man af en eller anden grund ikke køber.

Nu forstår jeg, at det, der lå i det, var et spørgsmål om politisk censur, eller hvem der skulle bestemme, men censur som sådan, hvis det bliver defineret – hvad jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i – sådan, at man hindrer nogle i at læse den eller den eller den bog, på biblioteket vel at mærke, er indført for længe siden. Den praktiseres daglig.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg er lykkelig for de forelæsninger, jeg får her om frisind den ene gang efter den anden, og dem siger jeg da tak for. Men der er bare nogle ting, som er mig så ufattelige, at der skal mange forelæsnings timer til.

Det parti, hr. Bernhard Baunsgaard repræsenterer, er parat til at gå ind med forbud på ethvert område. Der skal være arbejderbeskyttelse, hvad jeg er enig i, din bil skal være i forsvarlig stand, for ellers udsætter du andre for fare, det er jeg enig i. Når du bygger et hus, skal du også opfylde nogle normer, det er jeg også enig i. Det eneste sted, hvor hr. Hilmar Baunsgaard vil have fuldstændig tøjlesløs frihed, er på kunstens område, hvor folk skal have lov til at indoktrinere vore børn med det værste af det allerværste. Der har hr. Hilmar Baunsgaard det tøjlesløse frisind, som jeg simpelt hen ikke fatter. Men jeg kan se, at jeg får en forelæsning igen, og jeg takker på forhånd.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er øjensynlig ikke alene med hensyn til at begribe, hvad frisind indebærer, at det kniber for hr. Poulsgaard. Jeg hedder faktisk ikke Hilmar, jeg hedder Bernhard.

Må jeg derefter lige sige, at censur er for mig, når et flertal eller et mindretal forsøger at hindre andre i at læse det, de gerne vil. Det har vi set udfoldet oppe i Thisted. Jeg har spurgt den socialdemokratiske kulturminister, om vi ikke kan sætte ind i loven, at den slags forbud ikke må findes. Det ville den socialdemokratiske kulturminister ikke. Jeg håber virkelig, at vi kan få indført under den revision af biblioteksloven, vi er i gang med, at et flertal i en kommune ikke har lov til at bortcensurere en bog, bare fordi den f.eks. er indremissionsk eller luthersk.

Nu vil kulturministeren sige: ja men det skal vi sandelig også have, men vi skal jo samle et flertal om det, og det, der altid sker herinde, er, at når det kommer til stykket, er der så mange, der tror, at de kan give andre gode råd.

Men må jeg gentage, at for fremtiden bør vi ikke kunne forbyde en bog, hverken fordi den er missionsk, luthersk, antikristen eller

[Bernhard Baunsgaard]

muhamedansk, eller fordi den prædiker et helt andet samfund, f.eks. et socialistisk samfund eller et rent kapitalistisk samfund. Det er det, vi skal have frem, ikke noget med, at flertallet skal bestemme, hvad der skal ske i dette land.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg bare sige, at ifølge bestemmelserne i dag kan man ikke afvise en bog på grund af dens religiøse budskaber eller dens politiske indhold. Man kan alene afvise den på grund af manglende lodighed eller aktualitet eller en række andre kriterier, som jeg ikke lige kan huske på stående fod.

Spørgsmålet er så: skulle vi have haft den formulering, som jeg mener er god nok og holdbar nok, ind i loven ved den nuværende revision? Det havde vi faktisk overvejet i kulturministeriet, men vi besluttede os til at sanere loven for alt, hvad der ikke decideret havde noget med bloktilskudsovergangen at gøre, og så var der nogle ganske enkelte praktiske ting, vi skulle have på plads. Men holdningsmæssigt har jeg ikke det fjerneste imod, at man sætter den paragraf ind i loven. Jeg synes, den er glimrende, og kan vi understrege holdningen ved, at paragraffen står i loven, så for min skyld ingen alarm.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg er ked af, at kulturministeren har brugt ordet censur om det, der sker på bibliotekerne, for bortset fra, at jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at det var censur, da kommunalbestyrelsen i Thisted forbød Bent Hallers bog, så mener jeg, at kulturministeren selv lige før var inde på, hvorfor det ikke er censur. Der foregår en udvælgelse af bøgerne, og den foregår efter kvalitets-, aktualitets- og alsidighedskriterier. Man kan ikke købe alt, men man bortcensurerer jo sådan set ikke noget. Man bortvælger noget, som lånerne ofte vil kunne låne i et andet bibliotek, hvor man har bedre økonomiske muligheder for en større bredde i bogvalget. Men lad det ligge.

Jeg vil sige, at fordelene ved, at man kunne få videogrammer på bibliotekerne og andre steder – for nu at blive i censurideen – var,

at disse i hvert fald for børnenes vedkommende ville have været underkastet børnefilmcensuren, som jo er en beskyttelse af børn. Jeg synes, det ville være rimeligt, ligesom jeg synes, det ville være rimeligt, at de videogrammer, man kan leje, var underkastet børnefilmcensurens bestemmelser. Det er de ikke. Der står, at de ikke kan udlånes til børn under 18 år, men de har ikke gennemgået børnefilmcensuren, og det burde de efter min mening som en vejledning for forældrene gøre.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Hr. Bernhard Baunsgaard ser ganske fejl. Fremskridtspartiet vil ikke forhindre nogen i at læse, hvad de vil, og når de vil. Vi forlanger bare, at de selv betaler for deres læsefrihed. Det skal ikke være på skatteborgernes regning. Se, det er forskellen. Hr. Bernhard Baunsgaard kerer sig overhovedet ikke om, hvad det koster. Det har således intet med censur at gøre, bare de selv vil betale.

(Kort bemærkning).

Inge Krogh (KrF):

Angående censur på biblioteker vil jeg blot sige, at på Nyborg bibliotek kan man hverken få B.T. eller Ekstra Bladet, og ser man på vores læsesal herinde, lader det jo til at være aktuel læsning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er selvfølgelig lidt vanskeligt at deltage i debatten uden at have været til stede eller i hvert fald have forstået, hvad det drejer sig om.

Så vidt jeg husker hændelsesforløbet, er hr. Poulsgaard tilhænger af eller vil gerne overveje et forbud på dette område med videoproduktion, og det var det, jeg vendte mig imod. Og så kommer hr. Knud Lind og siger, at det aldeles ikke er censur, at man skal købe sine bøger selv. Vel, jeg kan ikke få sammenhæng i det, og jeg tror faktisk ikke, det er min skyld.

Måtte jeg derefter komme med den bemærkning til ministeren, at jeg tror, det ville være en betydelig styrkelse af biblioteksloven, om der kom til at stå i den, at man ikke

[Bernhard Baunsgaard]

må afvise at anskaffe en bog til et bibliotek på grund af dens indhold, når den ønskes af lånerne. Det tror jeg ville være en styrkelse.

Jeg kan minde om, at venstre i en kommune på Fyn netop ønskede at understrege, at sådan skulle det kommunale bibliotek foretage indkøb. Det synes jeg var modigt gjort af venstre. Det var frisindet, og man risikerede oven i købet noget og fik straffen: kristeligt folkeparti opsagde det listeforbund, der hidtil havde været med venstre i den kommune.

Jeg vil meget gerne have det ind i loven, så det bliver understreget, at betingelsen for, at man kan få statstilskud, er, at man ikke hindrer, at en bog anskaffes til det lokale bibliotek, når lånerne gerne ville have den. Det var det, der skete oppe i Thisted.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det er altså ikke nemt at finde ud af det her. Hvis der er et parti herinde, der først og fremmest har snakket om medindflydelse og nærdemokrati, så er det SF. Der skal være nærdemokrati og medindflydelse – ja, fru Marianne Bentsen-Pedersen nikker. Men når kommunalbestyrelsen, der er borgernes valgte repræsentanter, siger, at de ikke vil have en bog på biblioteket, så er man ikke enig, så snakker man igen for de herskende klasser, så er man igen hjemme. Det er ufatteligt.

Fru Ingerlise Koefoed var også inde på, at der så sandelig ikke er censur på bibliotekerne; det er bare på grund af de begrænsede økonomiske midler, og så har man de her kvalitetskrav. Jeg står med en folder, bibliotekscentralen har udsendt, hvor en dame, der hedder Susanne Weber, anbefaler en bog som »Barn og barn imellem«. Den proteststorm, der har været, viser så sandelig, at dér har hun trådt ved siden af, men alligevel bliver sådan nogle bøger anbefalet.

Når bibliotekarerne kan tage så grueligt fejl, som de gør dér, så er det, jeg siger, at vi skal have det kontrolleret ind, at det er de folkevalgte, der skal afgøre det. Det kalder jeg ikke censur, det kalder jeg sund fornuft.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har såmænd aldrig været i tvivl om, at hr. Poulsgaard og jeg har en helt forskellig

opfattelse af, hvad der ligger i ordet demokrati. For hr. Poulsgaard er nærdemokrati, kan jeg forstå, at et flertal skal have ret til at bestemme, hvilke bøger et mindretal kan låne på biblioteket. Sådan er min opfattelse af nærdemokrati ikke. Min er, at man i fællesskab bestemmer, hvor mange penge man har til indkøb til biblioteket, og når der er lånere til forskellige bøger, anskaffes de af bibliotekaren. Hvis der ikke udtrykkes ønsker fra lånerne, så er det bibliotekaren, der vælger ud efter de retningslinjer, kommunen har lagt, men i disse retningslinjer kan ikke indgå en censur af indholdet, sådan som det skete i Thisted.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti ser med sympati på det foreliggende beslutningsforslag. Som det er nævnt flere gange, er der et tiltagende antal videofremvisere i Danmark. Foruden i hjemmene anvendes de til undervisning og hjælp for handicappede og specielt hørehæmmede. Vi mener, at oprettelse af en videofond formentlig vil betyde, at videobåndenes kvalitet virkelig bliver hævet, så man undgår nogle af de voldsfilm og halvpornografiske film, som tilbydes nu.

Der er blevet talt meget om, at vi går ind for forbud, men det har helt igennem været for at beskytte børn, og det skal i hvert fald være en censur, som man har det ved almindelige filmforevisninger.

Forskning specielt i USA har gennem den senere tid vist, at voldsfilm har en større og mere uheldig virkning på børn, end man egentlig har tænkt, og derfor ville det være godt, om vi kunne få noget forskning herhjemme om det. Vi må beklage, at de økonomiske forhold i landet bevirker, at vi ikke kan få en sådan videofond.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg vil da takke for, at det ikke var sympatien, det skortede på, men mest de økonomiske midler.

Når ministeren siger, at vi jo har en filmlov, og så er der ingen grund til at lave en videofond, så mener jeg, at fordelingen i filmloven giver grundlag for, at en videofond er nødvendig. Jeg mener, at f.eks. workshoppen har fået meget lidt i filmloven. Jeg mener, at distributionen er mere gennemarbej-

[Marianne Bentsen-Pedersen]

det i dette forslag, end den er i filmloven. Efter den kan man gøre nogle ting, men jeg mener alligevel, at det er mere klart i dette forslag, at det er meningen, at der skal etableres en videoproduktion, som skal kunne udlånes fra bibliotekerne.

Når ministeren taler om, at udbuddet bliver mere nuanceret, så er det selvfølgelig det, der er meningen med forslaget. Vi går, som hr. Søren Hansen siger, ikke ind for, at der skal være forbud imod de dårlige kulturtilbud, men for, at staten skal garantere, at der er et positivt alternativ. Det er selvfølgelig intentionen med forslaget. Det er også rigtigt, når hr. Søren Hansen siger, at mange medier giver en masse positive muligheder, samtidig med at der bliver en masse negative muligheder. Vi vil altså ikke ind på forbud imod de negative muligheder, men udelukkende komme med alternativer.

Ministeren sagde, at det kan vi nok opnå på en anden måde, men kom ikke rigtig med noget bud på hvordan. Ministeren siger: vi skal ikke have fonden, men vi skal prøve at opnå det samme på en anden måde.

Ministeren siger også, at forældrene må gøres opmærksom på det. Vi mener, at bl.a. det, der omtales af forskningsprojekter i dette forslag, er baggrunden for, at forældrene bliver gjort opmærksom på, hvordan tingene virker, og hvordan de må opdrage børnene med hensyn til dette.

De borgerlige ordførere var jo også sympatiske indstillet over for forslaget på nær hr. Poulsgaard, hvis indlæg jeg i øvrigt ikke vil kommentere. Både hr. Flemming Jensen og hr. Anders Poulsen var positive og ville gerne have, at der skulle være mange valgmuligheder. Hr. Flemming Jensen sagde, at det ikke skulle være for at udelukke den udenlandske produktion, og det mener jeg heller ikke det skal, det skal netop være som et supplement.

Hr. Anders Poulsen sagde, at nu kommer der jo et TV-2, og så er der ikke behov for en videofond. For det første mener jeg ikke, at TV-2 vil udelukke behovet for en videofond. For det andet mener jeg ikke, at vi endnu har taget stilling til, om vi skal have et TV-2, så hr. Anders Poulsen er måske lidt hurtigt fremme. Jeg vil ikke afvise, at det kommer, men jeg mener, vi skal have beslutningsprocessen lidt bedre i gang, før man kan udtale sig om det. Men ellers var man

positiv over for forskning og undervisning, det havde absolut interesse for venstre, kunne jeg forstå, men igen var det jo finanserne, det skortede på.

Det samme gjaldt hr. Kruse Rasmussens indlæg. Hr. Kruse Rasmussen var også positiv, men mente ikke, at der var penge til det.

Hr. Bernhard Baunsgaard mente, at man var dækket ind af filmloven, og talte i øvrigt mest om filmloven og om bibliotekerne, ikke så meget om forslaget. Hr. Bernhard Baunsgaard mente ikke, at det var en god idé med endnu en fond, men det mener jeg det er, for filmloven har så mange områder, den skal dække ind, og der er virkelig behov for, at man fokuserer på problemet video, fordi det faktisk er et stort problem mange steder. Derfor vil det være meget godt, om der er en fond, der specielt fokuserer på det problem, og som får afsat penge til det.

I øvrigt vil jeg godt sige, at det ikke skal være det, der forhindrer, at der bliver gjort noget, at vi er uenige om, hvorvidt det skal ligge i en videofond, eller om vi skal styrke filmloven, så vi kan da prøve at snakke om, hvordan vi kan få det forhandlet igennem, og hvordan vi kan få afsat flere midler til at styrke en alternativ videoproduktion.

Jeg var glad for fru Inge Kroghs sympati for forslaget og for hendes udtalelser om handicapgrupper, men var ikke så enig i, at vi nu skulle have et tilbud, så vi kunne undgå pornofilm og voldsfilm. Det kommer i hvert fald an på, hvad fru Inge Krogh mener med »undgå«. Jeg mener selvfølgelig, at dette skal betyde, at forbruget af porno- og voldsfilm gerne skulle gå ned, og at man får noget alternativt at kigge på. Hvis fru Inge Krogh med »undgå« mener, at vi må have forbudt det andet, så vil jeg sige, at det absolut ikke er det, der ligger i forslaget.

Jeg synes ligesom fru Inge Krogh, at selv om vi har amerikansk forskning, kunne det være meningsfuldt også at få det her i Danmark, fordi vores mediesituation er så meget anderledes end mediesituationen på den anden side.

I øvrigt tak for en positiv behandling. Så må vi håbe, at vi på en eller anden måde kan få nogle penge sat af til det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om kunstnerisk udsmykning af statens bygninger.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 9/2 83).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

SF ønsker med dette forslag, at der på finansloven afsættes et beløb til kunstnerisk udsmykning, som svarer til 1 pct. af udgifterne til nyt statsligt byggeri.

Af bemærkningerne fremgår det, at SF mener, at der bliver givet for lidt penge til disse formål, at Statens Kunstfond ikke er i stand til at imødekomme alle ansøgninger, og det er da fuldstændig rigtigt, og man påpeger en række mangler ved den nuværende ordning.

Selve formålet, at få flere penge til kunstnerisk udsmykning af bygninger, tror jeg der kan skabes et meget, meget bredt flertal for her i folketinget. Formålet er naturligvis, i det omfang man overhovedet økonomisk kan overkomme det, rigtigt, sundt og godt, og det må være en opgave, at man hver eneste gang overvejer, om der kunne være muligheder for på statslige, men også amtslige og kommunale bygninger at fremme den kunstneriske udsmykning i forbindelse med nyt byggeri. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er, at man angriber det eksisterende system for, at det ikke kan imødekomme særlig mange ansøgninger.

Jeg har indhentet nogle tal i den anledning og har fået at vide af Statens Kunstfond, at der i årene 1977-82 er indkommet 400 ansøgninger, og heraf har man haft mulighed for at imødekomme de 70. Det vil sige, at der er en stor procentdel, der ikke er blevet imødekommet, men jeg må sige til fru Ingerlise Koefoed, at det ikke er noget, der er specielt for Statens Kunstfond. Jeg har ikke gjort op i procenter, hvor mange ansøgninger vedrørende tipsmidlerne, der ikke bliver imødekommet, eller ansøgninger vedrørende teaterstøtte, der ikke bliver imødekommet, eller andre ansøgninger, vi ikke kan imødekomme, fordi rammerne forbyder det. Men jeg vil gerne sige, at det forekommer mig ikke, at den procentdel, der er tale om vedrørende Statens Kunstfond, er ret meget større, end hvad vi kender inden for en stor del af det kulturelle område.

Hertil kommer, at man selvfølgelig, når man ser forslaget, umiddelbart tænker: ja men vi har jo dog Statens Kunstfond. Rent bortset fra at der altså er en vis procentdel, der ikke bliver imødekommet, må man sige, at vi dog trods alt har fået – ikke mindst takket være en radikal indsats, det vil jeg gerne understrege – en væsentlig forøgelse af Statens Kunstfond og hermed selvfølgelig øgede muligheder for at fremme det formål, som vi vel alle er enige om.

Så kan man rynke på næsen og sige: ja men det er ikke nok, det giver ikke 1 pct. af udgifterne. Nej, det gør det ikke, formodentlig heller ikke selv om det statslige byggeri er for nedadgående. Det kan være, at vi efterhånden nærmer os, men det giver jo nok ikke den procent. Jeg må sige, at vi ser ikke mulighed for at imødekomme forslaget, uanset hvor positivt indholdet er.

Endelig vil jeg sige om selve den tekniske udformning, at jeg synes ikke, det er måden at gøre det på. Hvis man vil denne forbedring, så føler jeg i hvert fald, Statens Kunstfond kunne være et udmærket middel til det. Hvad skal vi have et nyt udvalg for? Hvorfor skal det nu nedsættes? Hvorfor kunne man ikke i givet fald lade Statens Kunstfond administrere de ekstra midler, hvis man vel at mærke havde de midler?

Selve udformningen af forslaget er jeg altså heller ikke enig i, og jeg må altså også af økonomiske årsager afvise forslaget. Så kan man sige, at den gode vilje har man ikke me-